

Гріх

Сергій Пилипенко

Оповім я вам, який мені, старому чекістові, одного разу гріх пригрішився.

Шукали ми тоді контрреволюційного штабу. Це був один із тих "союзів визволення батьківщини", що на закордонні гроші творив нам різні капості, організовував банди, викрадав військові таємниці, забивав памороки населенню брехливими прокламаціями, неймовірними чутками.

Агентурні відомості показали на Катеринослав як центр цієї доброчинної компанії. Відти шляхи тяглися на Крим до білогвардійських недобитків, що поховалися від залізного напору небіжчика Фрунзе десь у горах, не встигши посісти на пароплави.

Мені вже не раз доводилося викривати таких змовників. Живши десь у середні віки, мене, напевно, затитулювали б святим або принаймні преподобним — таку купу сарацинів одправив я до прабатьків. Чимало трудівниць мусять мені дякувати за те, що лишилися живі їхні чоловіки, чимало батьків, що мають і досі своїх дітей.

Я катував їхніх катів... Та не хвалитимусь багато, бо цього разу, кажу ж вам, гріх мені в Катеринославі пригрішився такий... Вперед не забігатиму, оповім по черзі, бо пам'ятаю до цяточки, ніби вчора все це трапилось.

Катеринославські "меблiрашки" ви знаєте: такі собі двоповерхові будиночки з брудними комірчинами-номерами. Тонесенькі стінки ті, як кажуть галичани, "цюпки", одну від одної відгороджують.

Приїхав я до Катеринослава та й заліг у таку цюпці відпочити. Лежу та обмислюю, як зручніше приступити до праці. Дуже мені кортіло від того "союзу визволення" Україну визволити.

Коли чую, за стінкою чоловік із жінкою гомонять, вона його полковником обзиває, а потім так голосно, ніби з обуренням:

— Ви сміли явитися сюди?

А він спокійно:

— А от, як бачите.

Вона ще голосніше:

— Ви хочете, щоб вас тут пізнали?

А він ще спокійніше:

— Ну, бійтесь бога, хто ж мене може пізнати? Мене сам генерал не пізнав. Ні, про це ви, хороша моя, не турбуйтеся...

Не знаю вже, чи стурбувалася та жінка за стіною, а щодо мене, так ніби хтось приском посипав, таке почувши. Тут у Катеринославі якийсь генерал є, що того сусіднього гостя-полковника не впізнав. Отаких мені й треба!

Дичина сама до рук береться.

Скочив з ліжка та оком до ключовини в дверях. Дідька пухлого щось побачиш! З того боку клямочка висить, світ затуляє. А чути добре. Той, не впізнаймене, провадить

розмову далі.

— Оце думаю, знаєте, поїхати десь у Крим, на сонечко. Але не сам, не сам... Я маю думку, знаєте, запропонувати вам поїхати зо мною. Та? Як ви до цього?

Еге ж, міркую собі коло ключовини, вухом до неї прикипівши, так це кримська штучка. По цій ниточці й до клубочка дійду. Припече вас тоді сонечко по самісіньке нікуди.

Жінка щось не згоджується, а він умовляє, підлещується:

— Там буде гарна музика, квітки, убрання, знаменитий кухар, вино... і моя любов, розуміється...

Ах ти, визволитель батьківщини, як хороше співає! Грошей, видимо, десь награвував досить... А що тая пташка йому прощечече?

А вона раптом грізно:

— Іншими словами, ви хочете, щоб я зараз узяла револьвер і пустила вам кулю в вашу нахабну пику?

— Оце маєте! — скрикнув чоловічий голос. — Абсолютно не маю такого бажання.

— Оце маєте! — мало не скрикнув і я коло дверей. — Абсолютно не маю такого бажання. Живого мені полковника треба. Видимо, вони з одної компанії, та не одної думки. Мабуть, когось іншого любить, а цей нелюб нав'язується, силує.

Слухаю далі — так і є. Каже їй:

— Любовників у вас, розуміється, було доволі, але такого, як я, певен, ніколи. От ви подумайте: вам хочеться схопити мене за горло, задушити, загризти, а ви в той час обнімаєте мене, цілуєте. Га? Запевняю вас, це оригінально, пікантно. Мало того, це... не маю слів висловити як слід. У цьому є "щось сатанинське", як казала одна революціонерка, що так само мене любила.

Ох ти ж, сатано нахабна, — думаю собі, — а як я оце зараз схоплю тебе за горло, обійму по-чекістському, щоб знав, як революціонерок гвалтувати. Пікантна буде несподіванка — не знайдеш і слів, щоб висловити як слід... Ох, що це?

Револьвер клацає, а жінка криком кричить:

— Забирайтесь звідси моментально! Буду стрілять!

Ой, лишенько! Вб'є золотопогонника — і кінці в воду. Біда з любощами та ревнощами. Всі карти плутають, всі козири криють.

Та бреше, — не стрілятиме, скандалу побоїться, та й заарештують же...

Стрімголів із номера на коридор та до телефона в губчека: так і так, негайно агентів до мене, натрапив на слід білогвардійського штабу. Знов назад під двері. Не помилився я: про револьвер уже немає розмови. Так лякала або просто мінливе жіноче серце. Каже стиха:

— Добре, я післязавтра їду з вами в Крим.

Він після револьвера не йме віри, і я під дверима не вірю:

— Поїдете ви обидва любитися, та не в Крим... Хай-но мерщій агенти прийдуть.

А полковник таки практикований перелесник! У неї "задаточку" просить, обіцяється:

— А там ще не так цілуватиму. Чуєш?

Вона до нього покірливо:

— Сюди можуть увійти.

— Що ж такого? Хай увіходять.

— І увійду, гунцвоте[211 — Гунцвот — собачий син, шельма (лайливе).] клятий! Руки вгору! — кричу на всю силу й плечем вибиваю дверину (почув — агенти на сходах чобітьми стукотять).

Бачу — обличчя перелякані, трусяться, а на стіні висить велика афіша — написано:

"... Сьогодні в міському театрі відбудеться

гастрольна вистава "Гріх" В. Винниченка[212 — Винниченко Володимир (1880-1951) — політичний діяч і відомий письменник. Лідер Української соціал-демократичної робітничої партії, заступник голови Центральної Ради і перший голова її Генерального Секретаріату — автономного уряду України. За гетьманської влади очолив Національний Союз і брав участь у протигетьманському повстанні. З листопада 1918 до лютого 1919 р. був головою Директорії. У літературу увійшов як автор оповідань, романів та драматичних творів, один із яких — "Гріх" — і дав назву оповіданню Сергія Пилипенка.] з участю..."

От така моя участь у гастрольній виставі була... Після тої репетиції добре пам'ятаю я цю п'єсу.

12/III 1926 р.